

Pla d'informació de les infeccions respiratòries agudes a Catalunya (PIDIRAC) 2019-2020

Estratègia de Vigilància dels casos greus produïts per la infecció pel virus de la grip

Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències en Salut Pública

Octubre de 2019

Coordinació:

Ana Martínez, Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT.

Mireia Jané, Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT.

Redacció:

Luca Basile, Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT.

Ana Martínez, Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT.

Mireia Jané, Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT.

Col·laboració:

Grup de Treball de Vigilància de les Infeccions Respiratòries Agudes a Catalunya (PIDIRAC):

Xarxa de metges sentinella de l'atenció Primària: E Martínez, J Azemar, Basas D, P Biendicho, M Boldu, M Bonet, A Brau, P Broto, M Callado, RM Campobadal, S Campos, M Cañas, E Ciurana, JM Cots, D de la Rica, G Elizalde, L Estella, O Fernandez, J Ferrer, E Fos, G Gadea,, R Garcia, J Garcia, C Gatus, MJ Gelado, P Gomez, MM Grau, M Grivé, PM Gutiérrez, MC Guzman, R Hernández, L Kristensen, AM Llusà, C López Mompó, L Losada. ME Macia, A Mainou, E Marco, MM Martí, M Martínez Fdez, K V Marulanda, X Moncosí, A Naranjo, ME Ortolà, F París, MM Pérez Cifuentes, C Pozo, R Pujol, A Reguart, AM Ribatallada, N Sarra, E Tarragó, E Valen, I Valencia, C Van Tartwijk, R Vink, E Zabala

Xarxa de vigilància de casos greus hospitalitzats confirmats de grip: C Rius, P Gorrindo, M Garcia (Agència de Salut Pública de Barcelona); I Parrón, E Plasencia, C Arias, RM Sala, N Camps, N Follia ; I Barrabeig; P Godoy, P Bach, M Carol, R Mora, S Minguell, PJ Balaña, G Ferrús, L Curto, J Ferràs (Agència de Salut Pública de Catalunya); P Ciruela (Agència de Salut Pública de Catalunya – Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya); J Pou (H. Universitari Sant Joan de Déu, Esplugues,); C Masuet, A Alvarez, JM Torron (H. Universitari de Bellvitge, Bellvitge); Ana Vilella (H. Clínic de Barcelona); A Anton, T Pumarola, M Campins (H. Universitari Vall d'Hebron, Barcelona); M Reixach (H. Josep Trueta, Girona); R Perez , E Maraver, D Mas (H. Sant Joan de Déu, Manresa); L Force (H. de Mataró, Mataró); G Garcia-Pardo, M Olona (H. Joan XXIII, Tarragona); J Rebull (H. Verge de la Cinta, Tortosa); F Barcenilla (H. Universitari Arnau de Vilanova de Lleida, Lleida); G Navarro (Parc Taulí Hospital Universitari, Sabadell); G Mena (H.Universitari Germans Trias i Pujol, Badalona); M Riera, N Freixas (H Mutua de Terrassa; Hospital de Terrassa); A Felisa, S Mihaella, P Garrido (H Sant Joan de Reus); G Barba (Registre del CMBD-AP-CatSalut).

Servei de Microbiologia H Clínic de Barcelona (Centre Nacional de Grip de Barcelona): MA Marcos, MM Mosquera, P De Molina.

Model predictiu de grip: L Basile, A Martínez, M Jané (Agència de Salut Pública de Catalunya); M Oviedo (U. Santiago Compostela); J Amaro (Meteocat).

Xarxa de farmàcies sentinella: P Plans, G Carmona, M Jané (Agència de Salut Pública de Catalunya).

Alguns drets reservats

© 2019, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

Edita:

Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT.

Edició:

Barcelona, octubre de 2019

Assessorament lingüístic:

Secció de Planificació Lingüística del Departament de Salut

URL:

http://canalsalut.gencat.cat/web/.content/_Professionals/Vigilancia_epidemiologica/document_s/arxius/estrategia-sentinella-2018-19.pdf

Plantilla
accessible

Sumari

1. Introducció.....	5
2. Objectius	6
3. Metodologia.....	6
3.1. Definició de cas greu confirmat de grip	6
3.2. Criteris de laboratori	6
3.3. Organització de la notificació de casos hospitalitzats per grip	6
4. Annexos	9
4.1 Formulari de notificació de casos greus d'infecció per virus gripal.....	9
4.2 Butlleta tramesa mostres de casos greus de virus de grip confirmats	12
4.3 Diagrama amb fluxos d'informació en la vigilància epidemiològica dels casos greus d'infecció pel virus gripal. RMEC = Registre de Malalties Emergents de Catalunya.....	13
4.4 Funcions pròpies i col·laboratives dels professionals implicats en la vigilància epidemiològica de casos greus per infecció pel virus gripal.....	14

1. Introducció

La grip és una malaltia infecciosa d'abast mundial, que afecta fonamentalment les vies respiratòries altes i que dona lloc a un quadre clínic amb predomini de símptomes generals, que sol ser benigne i remetre espontàniament, però de vegades es pot complicar i pot ser més greu.

El Pla de vigilància de les Infeccions Respiratòries Agudes (PIDIRAC) va incorporar la vigilància dels casos greus hospitalitzats la temporada 2011-2012 que permet, durant la temporada d'hivern (de la setmana 40 a la 20), disposar d'informació procedent dels hospitals sentinella sobre el grau d'activitat presentada tant pels virus gripals que per la seva gravetat requereixen hospitalització. Amb l'experiència de temporades anteriors s'ha elaborat l'Estratègia de Vigilància Sentinella dels casos greus produïts per la infecció pel virus gripal durant la temporada 2019-2020 per tal de tenir informació referent a distribució per grups d'edat, factors de risc, dades vacunals i demés informació rellevant del casos hospitalitzats pel virus de la grip estacional.

La relació d'hospitals sentinella que conformen la xarxa d'aquesta temporada és la següent:

1. Hospital Clínic i Provincial de Barcelona (ASPB) (H08000307)
2. Hospital Universitari Vall d'Hebrón (ASPB) (H08000794)
3. Hospital Sant Joan de Déu d'Esplugues (SVE, Barcelona Sud) (H08000875)
4. Hospital Sant Joan de Déu de Manresa (SVE, Catalunya Central) (H08000995)
5. Hospital de Mataró (SVE, Barcelonès Nord Maresme) (H08002897) i (H08002417)
6. Hospital Verge de la Cinta de Tortosa (SVE, Terres de l'Ebre) (H43001974)
7. Hospital Universitari Joan XXIII de Tarragona (SVE, Tarragona) (H43001903)
8. Hospital de Terrassa (SVE Vallès Oriental i Vallès Occidental) (H08002086)
9. Hospital U Mútua de Terrassa (SVE Vallès Oriental i Vallès Occidental) (H08001276)
10. Hospital del Parc Taulí (SVE Vallès Oriental i Vallès Occidental) (H08002103)
11. Hospital Arnau de Vilanova (SVE Lleida) (H25001621)
12. Hospital Universitari de Girona Doctor Josep Trueta (SVE Girona) (H17001484)
13. Hospital Universitari de Bellvitge (SVE, Barcelona Sud) (H08000924)
14. Hospital Universitari Germans Trias i Pujol (SVE, Barcelonès Nord Maresme) (H08002022)
15. Hospital Sant Joan de Reus (SVE, Tarragona) (H43001830)

2. Objectiu

L'objectiu de l'estratègia de vigilància epidemiològica de casos greus produïts pel virus de la grip és el d'identificar les característiques clínic epidemiològiques i virològiques (genètiques i/o antigèniques de les deteccions virals, sensibilitat fàrmacs) dels casos de infecció pel virus gripal que presenten malaltia greu i els seus canvis en el temps, per prioritzar i dirigir adequadament els esforços de prevenció i control en la situació de la malaltia.

3. Metodologia

3.1 Definició de cas greu confirmat de grip

Criteris Clínic:

Casos confirmats per laboratori de virus de la grip * que requereixin ingrés hospitalari per la seva gravetat (pneumònia, síndrome de distrés respiratori agut, shock sèptic, fallida multi orgànica o qualsevol altre condició que revesteixi gravetat, inclòs l'ingrés a UCI, defunció) o que desenvolupin aquest quadre durant l'ingrés hospitalari per un altre motiu.

*Fa referència a virus de tipus **A** (nH1N1, H3N2 o qualsevol altre tipus subtipus que pugues aparèixer; **B, C**)

3.2 Criteris de laboratori:

Almenys una de les proves positives següents:

- Detecció per IFA, RT-PCR de virus de la grip
- Cultiu de virus de la grip
- Augment en 4 vegades del títol d'anticossos neutralitzant enfront del virus gripal (implica la necessitat de dos mostres de sèrum, una de la fase aguda de la malaltia i una altra de la fase convalescent, 10 a 14 dies posteriors)

3.3 Organització de la notificació dels casos hospitalitzats per grip:

Notificació urgent individualitzada per part del centre sanitari sentinella al Servei de Vigilància Epidemiològica (SVE) corresponent de tots els casos confirmats hospitalitzats greus (CGHCG) mitjançant formulari (veure model annex) que emplenarà el metge notificant i validarà i completarà el SVE/ASPB. Aquest formulari s'annexarà al Pla d'actuació penjat a la web i també a la secció de VE de la pàgina web del. Respecte al formulari de la temporada passada només s'han introduït dos canvis menors que estan assenyalats en groc.

- Els SVE i l'ASPB hauran d'obtenir i registrar en la aplicació informàtica (Registre de Malalties Emergents o RMEC), les variables clínico-epidemiològiques de les notificacions dels casos greus rebudes.
- Les setmanes en les quals no hagi cap declaració de casos greus, els SVE enviaran un correu electrònic a Serveis Centrals amb la '*Notificació de 0 casos*'
- Cada dimarts, a les 12.00 hores Serveis Centrals tancarà la recepció de casos nous i actualització del status dels casos registrats per donar informació actualitzada a PIDIRAC, segons setmana epidemiològica.
- Notificació a CNE: Serveis Centrals realitzarà una extracció setmanal de l'aplicació (RMEC) per notificar els casos greus al Centro Nacional de Epidemiologia (CNE). Aquesta extracció es farà amb el format text seguint l'estructura del fitxer facilitat pel mateix CNE dins el sistema de vigilància SVGE
- Serveis Centrals mantindrà una Base de Dades amb els casos greus notificats per tal de procedir a respondre als requeriments d'informació locals i regionals.
- Enviament periòdic (mensual) i coordinat pel SVE corresponent, de les mostres respiratòries i de sang* de tots els casos greus confirmats al Laboratori de Microbiologia del Hospital Clínic (MHCPB) per estudi filogenètic i de resistències. Convindria que abans de l'enviament les mostres s'identifiquessin amb el número de cas assignat pel REC.

*** Mostres Respiratòries:**

- El volum sobrant del frotis nasal i faringi original que va resultar positiu per grip A, B o C
- L'extret d'àcids nucleics sobrant utilitzat a la PCR que va resultar positiu per grip A, B o C
- En el supòsit d'obtenir-se un rentat brocoalveolar, una part del volum sobrant.
- Congelar totes les mostres a -20°C fins el moment del seu enviament

Mostres de Sang

- 10 mL de sang amb EDTA (tub hemograma) o 10 mL de sang sense anticoagulant
- NO nevera
- Obtenir el plasma/sèrum per centrifugació i conservar a -20°C fins el seu enviament
- És necessari un mínim de 4 mL de plasma/sèrum excepte en nens petits
- NO congelar-descongelar

L'estudi de les soques dels malalts atesos a l'hospital sentinella acompanyades del full de tramesa (annex 4.2), s'enviaran al Laboratori de referència per a la grip de Catalunya, laboratori de Microbiologia de l'Hospital Clínic, que a més és el Centre Regional per al Seguiment de la Grip de l'OMS per a aquests virus. Per tal de poder donar informació sobre

les característiques de les soques circulants a Catalunya, aquesta tramesa es farà mensualment o bé s'informarà a la SDG Vigilància i Resposta a Emergències en Salut Pública dels resultats obtinguts en cas que l'Hospital sentinella tingui la capacitat per fer-ho.

Registre de casos confirmats de grip que no compleixen criteris de CGHCG atesos als hospitals sentinella.

A partir de la

- Notificació al Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya (SNMC)
- Registre de Conjunt Mínim de Dades Bàsiques d'Urgències (CMBD)

es procedirà, setmanalment a recollir dades agregades per tal d'avaluar el total d'hospitalitzacions per grip als hospitals sentinella durant la temporada 2019-2020.

L'evolució dels indicadors de la vigilància sentinella dels casos greus hospitalitzats s'inclouran en el "Full informatiu sobre l'activitat gripal a Catalunya" que serà distribuït, a més de a tots els metges participants, als professionals que treballen en el PIUC (Pla Integral d'Urgències de Catalunya), als centres declarants i a tots els que demanen informació al Departament de Salut. A més a més, aquest full estarà disponible a [Canal Salut](#).

4. Annexos

4.1 FORMULARI DE NOTIFICACIÓ DE CASOS HOSPITALITZATS CONFIRMATS DE GRIP

TEMPORADA 2019 -2020

Dades de la notificació

Codi identificador: 09

Data de notificació (dd/mm/aaaa):

Centre declarant:

Persona declarant:

Dades del pacient

Nom, cognom1 i cognom2 :

Data naixement (dd/mm/aaaa):

Edat:

Sexe: Home Dona

Localitat de residència:

Factors intrínsecs del pacient

MPOC Sí No Desconegut

Asma Sí No Desconegut

Obesitat IMC>=40 Sí No Desconegut

Diabetis (altres malalties metabòliques) Sí No Desconegut

Malaltia renal crònica Sí No Desconegut

Immunodeficiències
(VIH, quimioteràpia, tractament esteroide...) Sí No Desconegut

Malaltia cardiovascular crònica (exclou HTA) Sí No Desconegut

Malaltia hepàtica crònica Sí No Desconegut

Embaràs Sí Setmanes de gestació: _____ No Desconegut

Altres factors de risc (hemoglobinopaties,
malalties neuromusculars greus, disfunció cognitiva) Sí No Desconegut

Dades d'evolució

Data d'inici de símptomes (dd/mm/aaaa) :

Data d'ingrés hospitalari (dd/mm/aaaa) :

Motiu d'ingrés: pneumònia Sí No Desconegut

Síndrome de distrés respiratori agut (SDRA) Sí No Desconegut

Shock sèptic Sí No Desconegut

Altres: especificar _____

Ingrés a UCI: Sí No Desconegut

Ventilació mecànica Sí No Desconegut

Complicacions

Pneumònia Sí No Desconegut

Coinfecció bacteriana Sí Microorganisme aïllat: _____ No Desconeguda

Síndrome de distrés respiratori agut (SDRA) Sí No Desconegut

Fallida multi orgànica Sí No Desconegut

Shock sèptic Sí No Desconegut

Tractament antiviral

Ha rebut tractament amb antivirals? Sí No Desconegut

Tipus antiviral: Oseltamivir Zanamivir Altres Desconegut

Data inici tractament (dd/mm/aaaa) _____

Data finalització tractament (dd/mm/aaaa) _____

Vacunacions front la grip

Vacunació grip estacional d'aquesta temporada al menys 15 dies abans de l'inici dels símptomes?

Sí No Desconegut Data administració: dd/mm/aaaa: _____

Va rebre la vacuna antigripal de la temporada anterior?

Sí No Desconegut

Status final

Recuperació Data alta hospitalària (dd/mm/aaaa): _____

Defunció Data de defunció (dd/mm/aaaa): _____

Informació virològica

Detecció i/o aïllament viral: Sí No Desconegut

Tipus viral identificat: Tipus A Subtipus: nH1N1 (pdm2009) H1 H1N1 H3 H3N2
B C

Soca identificada mitjançant seqüenciació de: HA NP M Altres

Soca similar a: _____

ID de la mostra ⁱ: _____

ⁱ Aquesta variable s'ha afegit per facilitar l'enllaç del qüestionari amb les mostres que s'envien al laboratori de microbiologia de l'Hospital Clínic. L'ideal seria que aquest número fora igual al **Codi identificador: 9** però això requereix una bona coordinació entre l'hospital sentinella i el SVE territorial corresponent.

4.2 BUTLLETA TRAMESA MOSTRES DE CASOS GREUS DE VIRUS de GRIP CONFIRMATS

Hospital Clínic
Laboratori de Microbiologia
Escala 11- Planta 5ena
A l'atenció del Dra. Mª Angeles Marcos

Hospital Remetent :

Persona de contacte:

Telèfon:

Unitat de Vigilància Epidemiològica territorial:

Dades d'identificació del pacient

Número identificació cas greu al REC/ CIP:

Nom i cognoms:

Edat:

Sexe:

Dades Clíniques

Data ingrés hospitalari : __/__/__

Ingrés UCI: Si No

Clínica: Pneumònia Shock sèptic

Fallida multiorgànica

Microbiologia (S'han d'enviar 3 mostres)

Tipus de mostra: 1. Exsudat nasal i faringi o Aspirat nasofaringi

2. Plasma EDTA

3. Sèrum

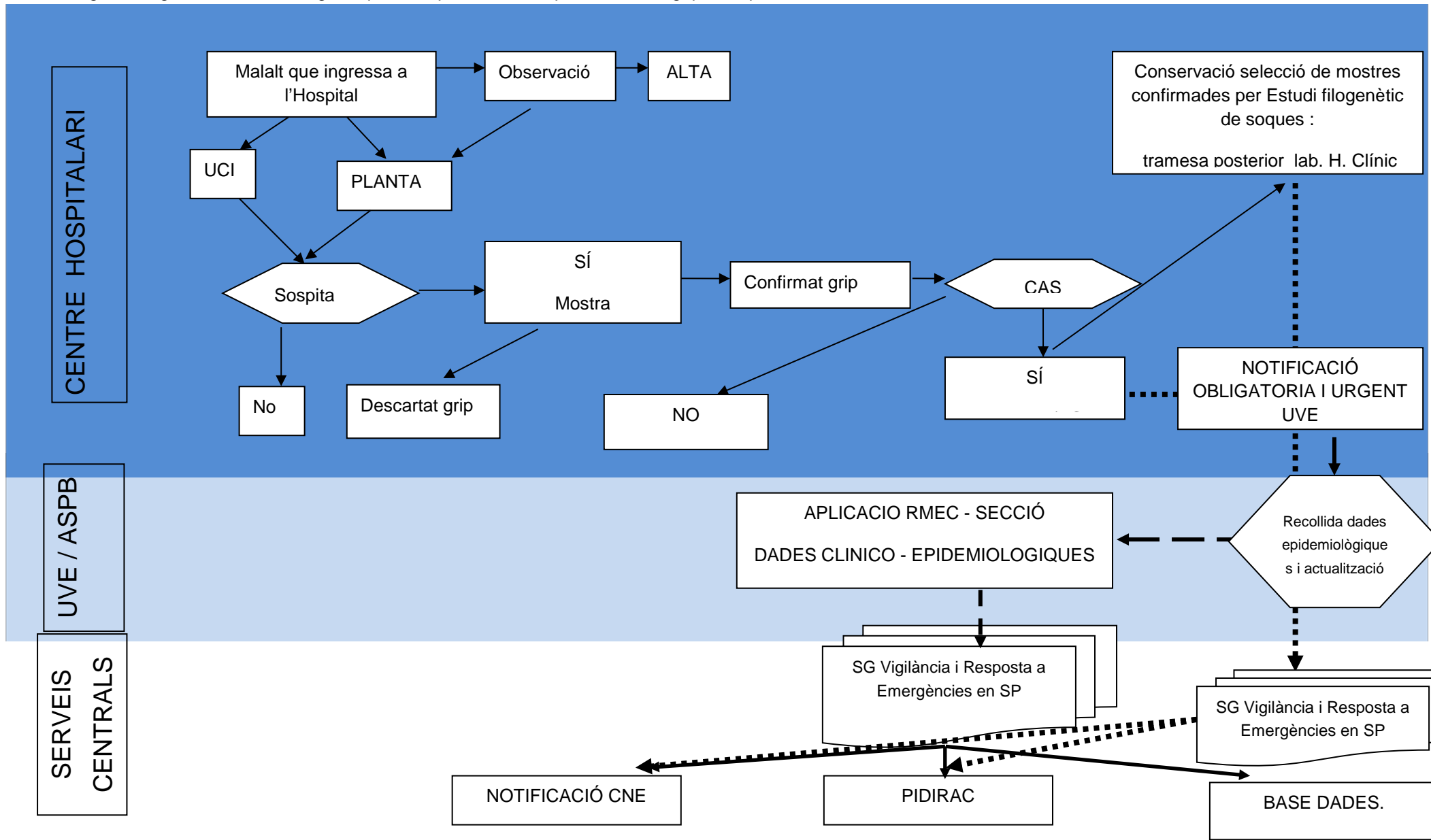
Data d'obtenció de mostres __/__/__

Observacions: _____

Resultat: _____

4.3 Fluxos d'informació en la Vigilància Epidemiològica sentinella dels casos greus d' infecció pel virus de la grip

Estratègia de Vigilància dels casos greus produïts per la infecció pel virus de la grip. Temporada 2019-2020

4.4 Funcions pròpies i col·laboratives del professionals implicats en la vigilància epidemiològica sentinella de casos greus per infecció pel virus de la grip

UNITATS	FUNCIONS PRÒPIES DE CADA UNITAT
METGE NOTIFICANT I HOSPITAL NOTIFICANT	<p>Notificar obligatòria i urgentment al Servei de Vigilància Epidemiològica casos nous confirmats i greus d'infecció pel virus de la grip (Veure Formulari Notificació cas greu).</p> <p>Informar periòdicament al SVE de l'evolució dels casos greus (recuperació/alta hospitalària, defunció)</p> <p>Laboratori de Microbiologia de l'Hospital sentinella: enviament de mostres identificades amb el número de cas corresponent al Laboratori de Microbiologia de l'Hospital Clínic de Barcelona per caracterització filogenètica.</p>
SERVEI DE VIGILÀNCIA EPIDEMIOLOGICA	<p>Rebre i validar notificacions rebudes</p> <p>Registrar Formulari de cas greu a la APLICACIO RMEC- SECCIÓ: DADES CLINICO- EPIDEMIOLOGIQUES</p> <p>Informar tots els dimarts abans de les 12.00h a Serveis Centrals: evolució clínica dels casos greus (recuperació/alta hospitalària, defunció)</p> <p>Supervisar i coordinar l'enviament de totes les mostres al laboratori de Microbiologia de l'Hospital Clínic de Barcelona:</p>
SERVEIS CENTRALS	<p>Cada dimarts analitzar i depurar la APLICACIO RMEC- SECCIÓ DADES CLINICO-EPIDEMIOLOGIQUES</p> <p>Cada dimecres preparar informació de PIDIRAC</p> <p>Cada dimecres enviar al CNE informació sobre tots els casos registrats al RMEC</p> <p>Elaborar informes de situació a demanda, BEC.....</p>